

MUSIK, KULTUR OG SAMVÆR

Et samskabelsesprojekt

ANBEFALINGER TIL ARBEJDET MED MUSIKALSKE OG KULTURELLE
INDSATSER - UDARBEJDET AF FORENINGEN SAMVÆRD

INDHOLD

Musik, Kultur og Samvær - et samskabelsesprojekt	3
Foreningen Samværds empiriske arbejde	4
De seks anbefalinger	5
1. Fast tovholder på musik- og kulturindsatsen	6
2. Det gode værtskab prioriteres	7
3. MSO som en del af den kulturelle kalender lokalt og nationalt	8
4. Viden og rekruttering samles i én portal	9
5. Opkvalificere og fastholde personale og frivillige	10
6. Understøtte borgernes behov og ønsker	11
Lige til at gribe - ideer til det videre arbejde i 2020	12
Bilag	15
1. Fast tovholder på musik- og kulturindsatsen	16
2. Det gode værtskab prioriteres	18
3. MSO som en del af den kulturelle kalender lokalt og nationalt	20
4. Viden og rekruttering samles i én portal	21
5. Opkvalificere og fastholde personale og frivillige	22
6. Understøtte borgernes behov og ønsker	23
7. Reviderede aftaler med eksisterende samarbejdspartnere	24
8. Nye samarbejdsaftaler og prøvehandling	27

Ansvarshavende redaktør: Esra Alici Pedersen

Tekst og analyse: Mette Marie Ørnstrup og Mathilde Tougaard Hansen

Layout: Isabella Alberte Hedeager, Samværd

Billeder: Andreas Bang/Samværd, Kim Song Sternkopf/HeartMatter Artwork, Colourbox

Udgivelsesdato: Januar 2020

Rapporten er en del af et partnerskab mellem Samværd og Sundhed og Omsorg (MSO), Aarhus Kommune

MUSIK, KULTUR OG SAMVÆR

ET SAMSKABELSESPROJEKT

'Musik, Kultur og Samvær' er et samskabelsesprojekt mellem foreningen Samværd og MSO, gennemført i 2019. Målet er at nå frem til en række anbefalinger til, hvordan MSO ved hjælp af musiske og kulturelle aktiviteter dels kan styrke den mentale sundhed, dels kan understøtte, at flere borgere får mulighed for at blive en del af et fællesskab via kulturen - her med et særligt fokus på musik.

MSO har længe arbejdet med frivillighed og medborgerskab i praksis, også på det kulturelle område. Der er enighed om, at musik og kultur med fordel kan bruges som led i en brede spektret indsats for borgere i forskellige målgrupper. De gode erfaringer på området er allerede mange. Det er blandt andet blevet klart, at både personale og borgere ønsker sig mere musik og kultur som et led i at fortsætte og understøtte det gode arbejde, der allerede er i gang.

Samarbejdet mellem MSO og foreningen Samværd er etableret på baggrund af foreningens projekt med musikalske legestuer på plejehjem, da de dermed er en særlig videns- og erfaringsressource, der har kendskab til området, målgruppen og brugen af musik.

Samarbejdet er indledt med en fælles ambition om:

At undersøge mulighederne for at skabe øget kendskab til og synlighed på plejehjem og lokalcentre i Aarhus, samt gøre lokalbefolkningen bevidste om deres muligheder for at blive aktive medskabere af fællesskaber og livsglæde.

At undersøge mulighederne for at skabe bedre musiske og kulturelle oplevelser på plejehjem og lokalcentre i Aarhus gennem samskabelsesprojekter med det formål at styrke den mentale sundhed og understøtte, at flere borgere får mulighed for at blive en del af et fællesskab.

På baggrund af samarbejdet mellem MSO og Samværd bliver der i denne rapport leveret seks anbefalinger til MSOs videre arbejde med at understøtte et godt og sundt liv for borgerne i Aarhus via musik og kultur.

Projektet "Musik, Kultur og Samvær" indskrives sig desuden under programmet "Kultur og Sundhed".

Programmets formål er at bygge bro mellem sundhed og kulturdomænerne for at skabe initiativer og tilgange, der forbedrer helbred, livskvalitet og velvære gennem kultur.

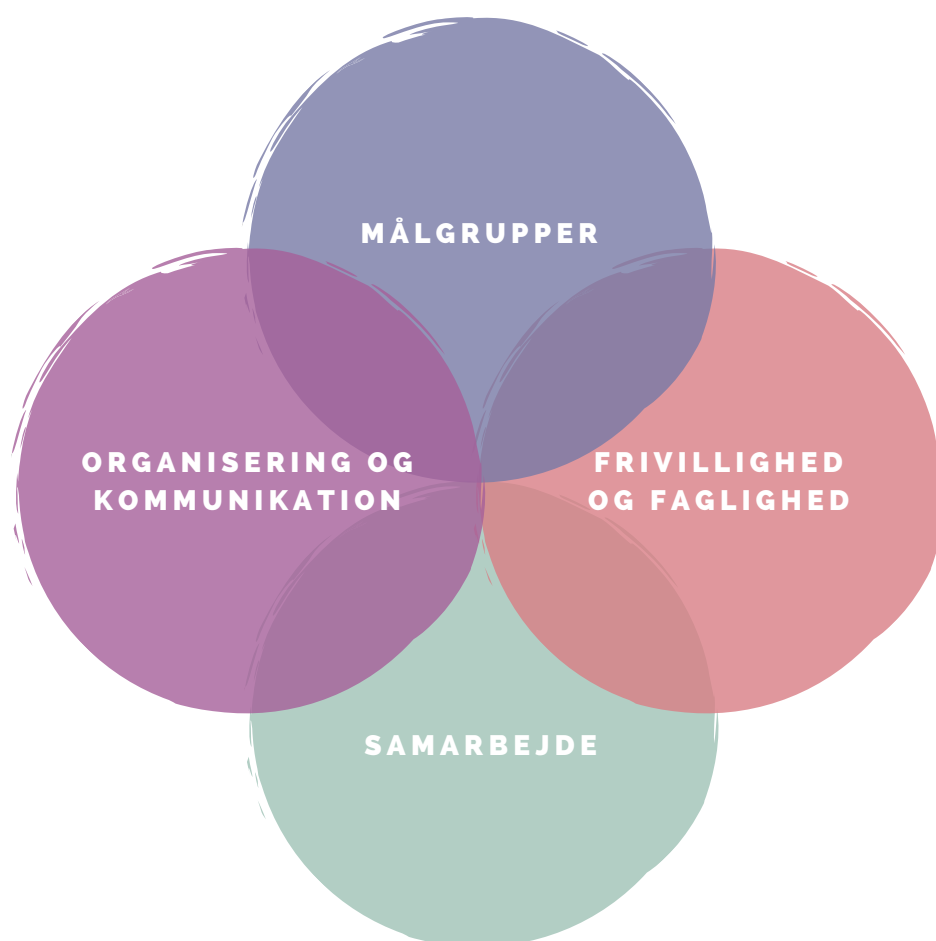
FORENINGEN SAMVÆRDS EMPIRISKE ARBEJDE

Foreningen Samværd har undersøgt feltet ved at deltage i samt observere aktiviteter og indsatser og har desuden haft et tværfagligt samarbejde med relevante medarbejdere i projektet. Feltet er undersøgt både internt og eksternt:

Internt: Samarbejde og samtaler med frivilligkonsulenter, oplevelsesmedarbejdere, forstandere, plejehjems personale, lokalcenterrådsmedlemmer, deltagelse i lokalcenterrådernes årsmøde og sommerhøjskole, Fut i Festugen m.m.

Eksternt: Samarbejde og samtaler med professionelle musikere, musikundervisere, DMF, musikterapeuter, undervisere hos FO-Aarhus, korledere og korister i Aarhus, Aarhus Vocal Festival, MSO samarbejdspartnere, Sangens Hus, Sangkraft Aarhus m.fl.

Vilkårene for hvert enkelt plejehjem og lokalcenter er unikke og må respekteres. Vi har desuden inddraget Aarhus Kommunes sundhedspolitik, sundhedsplan og kulturpolitik. I undersøgelsen er feltarbejdet analytisk opdelt i fire generelle temaer, der kan gavne borgere, uanset om de er tilknyttet et lokalcenter eller plejehjem.

DE SEKS ANBEFALINGER

På baggrund af feltarbejdet kommer foreningen Samværd med seks anbefalinger til det fortsatte arbejde med musikalske og kulturelle indsatser på kommunalt plan:

- 1. FAST TOVHOLDER PÅ MUSIK- OG KULTURINDSATSEN**
- 2. DET GODE VÆRTSKAB PRIORITERES**
- 3. MSO SOM EN DEL AF DEN KULTURELLE KALENDER LOKALT OG NATIONALT**
- 4. VIDEN OG REKRUTTERING SAMLES I ÉN PORTAL**
- 5. OPKVALIFICERE OG FASTHOLDE PERSONALE OG FRIVILLIGE**
- 6. UNDERSTØTTE BORGERNES BEHOV OG ØNSKER**

Anbefalingerne skal sikre muligheden for, at kultur og musik kan anvendes som løftestang til højere livskvalitet, livsglæde og forebyggelse af ensomhed. Hver anbefaling vil blive opsummeret i de efterfølgende afsnit og uddybes yderligere i de tilhørende bilag.

©HeartMatter|Artworks

ANBEFALING 1:

FAST TOVHOLDER PÅ MUSIK- OG KULTURINDSATSSEN

Aarhus Kommune er en kulturby med et aktivt kulturliv, der både består af amatører og professionelle aktører. Som en forudsætning for at kulturindsatsen i MSO kan højnes, anbefales det, at der er et fast team, eller som minimum én fast person, der kan agere tovholder på musik- og kulturindsatsen og dermed sikre overblik og en samlet viden inden for feltet, såvel internt i MSO som eksternt i musiklivet lokalt og nationalt. For at sikre en god relation til kulturverdenen anbefaler Samværd, at MSO prioriterer en musikalsk tovholder, som:

- **HAR INDGÅENDE VIDEN OM KULTURELLE TILBUD OG AKTØRER**
- **PLEJER DEN PERSONLIGE KONTAKT TIL ALLE EKSTERNE SAMARBEJDPARTNERE**
- **FUNGERER SOM LØBENDE INSPIRATOR FOR OMRÅDERNE OG BINDELED TIL FORVALTNINGEN.**
- **ER BROBYGGER TIL MUSIKERE OG MUSIKUNDERVISERE I AARHUS.**

Plejehjem og lokalcentre har tydeligt italesat et behov for en fast tovholder på musik- og kulturindsatsen i MSO. De har brug for en tovholder, der har det samlede overblik over MSOs eksisterende samarbejdsaftaler, og som kan hjælpe deres aktivitetsmedarbejdere, oplevelsesmedarbejdere, frivilligkonsulenter, lokalcenterråd samt forstandere.

Se bilag 1 for uddybning.

VÆRDI

- **SIKRE UDVIKLING OG SAMSKABELSE MELLEMSO OG AKTØRER.**
- **LYTTE TIL BEHOV OG SAMSKABE.**

ANBEFALING 2:

PRIORITERING AF DET GODE VÆRTSKAB

I Aarhus er vi mange om at skabe gode oplevelser og aktiviteter for byens ældre borgere. Det gode værtskab er grundstenen i enhver aktivitet, uanset om det er værtskab for kulturaktøren eller værtskab for borgeren.

Samværd anbefaler derfor, at MSO arbejder aktivt med værtskabet som et mål i sig selv. Det er vigtigt:

- **AT MSO ER VELORGANISEREDE VÆRTER FOR EKSTERNE AKTØRER**
- **AT DER ER TYDELIGHED I FORMÅLET MED AKTIVITETER**
- **AT PERSONALET OG DE FRIVILLIGE INVOLVERES I MÅLSÆTNINGEN FOR DEN ENKELTE AKTIVITET**
- **AT KONTAKTEN TIL EKSTERNE AKTØRER OG FRIVILLIGE PLEJES LØBENDE**

Se bilag 2 for uddybning.

VÆRDI

- **DET GODE VÆRTSKAB SKABER FÆLLESSKABER, SAMSKABELSE OG FORANKRING HOS BORGERNE SAMT SAMARBEJDE OG HØJERE GRAD AF DELTAGELSE I AKTIVITETERNE.**

ANBEFALING 3: TAGE DEL I DEN KULTURELLE KALENDER LOKALT OG NATIONALT

Tredje anbefaling går på at udnytte de aktiviteter, der i forvejen er oplagte lokalt samt nationalt. Lokalcentre og plejehjem kan med stor fordel udnytte allerede planlagte events, arrangementer og festivaller i kulturkalenderen for at skabe større sammenhæng mellem plejehjemmene/lokalcentrene og lokalsamfundet samt skabe større lokal tilknytning.

Det anbefales at:

- **TAPPE IND I STØRRE TILTAG OG KULTURFESTIVALER (AARHUS FESTUGE, AARHUS VOCAL FESTIVAL, AARHUS JAZZ FESTIVAL, ALSANG ÅRET 2020, DANMARK SPISER SAMMEN)**
- **HAVE TILKNYTNING TIL OG VIDEN OM NYE TILTAG OG VIDEN INDEN FOR KULTUR, MUSIK OG SUNDHED PÅ LANDSPLAN**

Se bilag 3 for uddybning.

VÆRDI

- **MSO NÅR UD TIL OPLAGTE MÅLGRUPPER VED AT SAMARBEJDE MED ANDRE KULTURELLE PLATFORME OG ORGANISATIONER.**
- **MSO OPNÅR STØRRE NÆRVÆR OG RELEVANS, SAMT VELDEFINEREDE RAMMER, SOM FRIVILLIGE, MUSIKERE (FRIVILLIGE, PROFESSIONELLE OG AMATØRER) KAN TAPPE IND I.**

ANBEFALING 4:

SAMLE VIDEN OG REKRUTTERING I ÉN PORTAL

Aarhus Kommune er en mangefacetteret organisation med mange samarbejdspartnere både internt og eksternt. I Aarhus findes et rigt vækstlag af musikere og kunstnere. Tilmed kontaktes MSO løbende af ildsjæle og musikere, der ønsker at bidrage med deres kunnen på enten lokalcentre eller plejehjem.

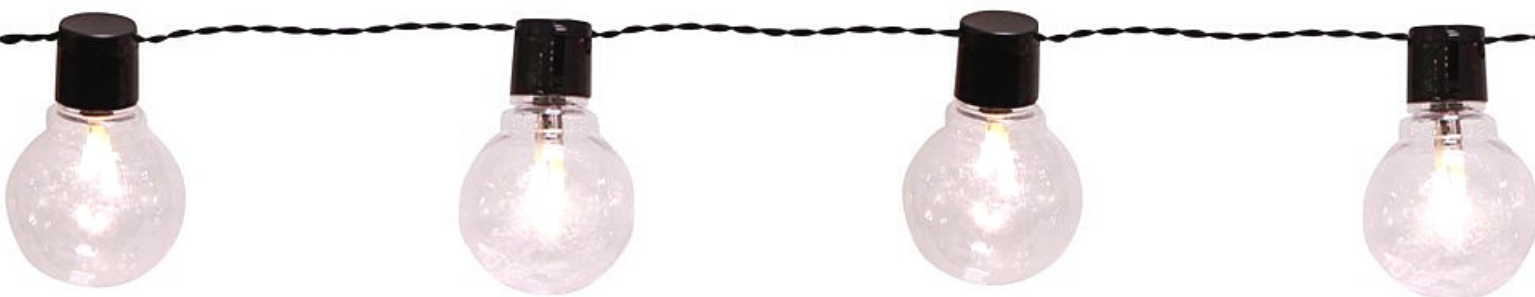
På både plejehjem og lokalcentre er det meningsfuldt at understøtte højere musikalsk kvalitet som et led i arbejdet med forebyggelse af ensomhed og dannelse af fællesskaber. Derfor anbefales det at:

- **TYDELIGGØRE VEJEN "IND I KOMMUNEN"**
- **INSPIRERE TIL NYE SAMARBEJDER**
- **SKABE SYNERGI I KULTUR- OG SUNDHEDSFELTET**

Se bilag 4 for uddybning.

VÆRDI

- **OPSAMLING AF CIVIL ENERGI OG FRIVILLIGHED.**
- **BEDRE TYDELIGHED OG FÆLLES FORSTÅELSE.**
- **LETTERE SAMLET OVERBLIK OVER TILBUD FOR MEDARBEJDERNE.**
- **BEDRE TVÆRFAGLIGT SAMARBEJDE OG POTENTIALE FOR NYE LØSNINGER.**

ANBEFALING 5:

OPKVALIFICERE OG FASTHOLDE PERSONALE OG FRIVILLIGE

Samværd anbefaler MSO at arbejde med at opkvalificere eget personale og eksterne medarbejdere. Fx. opkvalificere FO-underviseres musiske kompetencer og understøtte frivilliges musikalske indsatser via sparring, kurser, diplomer m.v. Dette vil bidrage til at skabe ejerskab og nye initiativer blandt både medarbejdere og frivillige.

Endvidere anbefales det at udvide kreativt personales småstillinger (fx FO-undervisere) for at styrke deres tilknytning til MSO. Dette vil medføre et forhøjet fagligt udbytte af arbejdsindsatsen, idet personalet opnår større ekspertise og erfaring, samt formodentlig forbliver længere tid i en given stilling, hvilket igen nedbringer administration af disse stillinger.

- **PÅ PLEJEHJEM: TILBYDE INFORMATION OM DEMENS, SOMATISK SYGDOMSOVERBLIK M.M. FOR KULTURAKTØRER.**
- **PÅ LOKALCENTRE: INFORMERE FO-PERSONALE OM MÅLGRUPPESPECIFIKKE BEHOV FX "GOD IDE MED HOFTE- OG BALANCETRÆNING PÅ DANSEHOLDET".**
- **TVÆRFAGLIGT SAMARBEJDE MELLEM FX FO-DANSELÆRER OG FYSIOTERAPEUT ELLER FO-LEGESTUEVÆRT OG DET DAGLIGE SOSU PERSONALE PÅ PLEJEHJEMMET.**
- **SAMLE STILLINGER OG SLÅ SIG SAMMEN PLEJEHJEM OG/ELLER LOKALCENTRE IMELLEM.**

Se bilag 5 for uddybning.

VÆRDI

- **HØJERE FAGLIGHED OG SAMSKABELSE.**
- **BEDRE BEHOVSDÆKNING FOR BORGEREN.**
- **MUSIKALSK KAPITAL I MSO.**
- **NYE LØSNINGER.**

ANBEFALING 6:

UNDERSTØTTE BORGERNES BEHOV OG ØNSKER

MSO's målgrupper motiveres og tiltrækkes af mange typer af aktiviteter. De er kvalitetsbevidste, og de vil gerne være med til at sætte dagsordenen. Samværd anbefaler derfor, at MSO fortsat samskaber med borgerne på deres præmisser.

Dette gøres ved:

- **NYE TILTAG ETABLERET PÅ BAGGRUND AF DATA ELLER VIDEN OM BORGERNES BEHOV.**
- **TYDELIG OG MÅLRETTET KOMMUNIKATION PÅ SOCIALE MEDIER M.M. OMKRING KULTURELLE TILBUD.**
- **LØBENDE EVALUERING AF DE KULTURELLE AKTIVITETER.**

Se bilag 6 for uddybning.

VÆRDI

- **ÅBNE LOKALCENTRE OG PLEJEHJEM OP.**
- **DANNE OVERBLIK OVER BORGERNES BEHOV.**
- **LØBENDE SIKRING AF RELEVANS OG KVALITET.**

LIGE TIL AT GRIBE

IDEER TIL DET VIDERE ARBEJDE I 2020

Projektet har i 2019 været i kontakt med mange aktører. Det har sået frø og skabt mulighed for mange nye musiske og kulturelle tiltag og samarbejder.

I projektarbejdet har det været tydeligt, at musik og kultur gør en kæmpe forskel i menneskers liv, og flere borgere beskriver musiske aktiviteter som essentielle for deres livskvalitet.

Nedenfor er listet nogle, ifølge Samværd, oplagte muligheder for at skabe endnu flere fællesskaber, hvor mennesker kan mødes på tværs af generationer om musik og kultur. Det er for Samværd altid en glæde at medvirke til mere musik og medborgerskab, og vi håber med denne rapport at kunne bidrage til at inspirere til MSOs store arbejde med musik og kultur for borgerne i Aarhus Kommune.

AARHUS' KORMILJØ

Aarhus bugner af kor i alle afskygninger. Nogle kor er halvprofessionelle med et meget højt musikalsk niveau, hvor andre kor har mere social og fællesskabsdannende karakter. Aarhus er tilmed vært for Aarhus Vocal Festival, som har vokset sig til en korfestival i international klasse. Et samarbejde med denne festival, og en udvidelse af samarbejdet med Aarhus' kormiljø i det hele taget, vurderes at kunne byde på mange spændende muligheder for MSO.

ØVECONTAINER

Der er i Aarhus mangel på øvefaciliteter for byens mange bands og orkestre. En øvecontainer tilknyttet et lokalcenter rummer muligheden for at tilbyde yngre såvel som ældre musikere/bands øvefaciliteter, hvor huslejen evt. kunne være 1-2 koncerter om året. Dette ville bevirke en kulturel alsidighed for lokalcentret samt medvirke til at åbne lokalcentret op for nye målgrupper.

DE USETE SCENER

Mange lokalcentre planlægger deres aktiviteter og events omkring seks måneder inden afholdelse. I projektperioden har amatørmusikere ytret ønske om at tilbyde en koncert på et lokalcenter - dette dog kun med 1-2 måneders frist. For at kunne imødekomme begge gruppers planlægningsbehov kan en "carte blanche"-aktivitet være løsningen. Lokalcentret sætter i deres planlægningskalender én eller flere datoer til rådighed for koncerter, hvor man endnu ikke kender indholdet, mens blot dato og frivillige hjælpere er på plads. Disse datoer kan derefter tilbydes til mulige ildsjæles indfald, hvorved disse musikere eller musikunderviseres behov for fleksibilitet bliver imødekommet.

MOESGAARD MUSEUM

Moesgaard Museum har ytret interesse for et samarbejde med MSO om vandrestillinger og foredrag, som formodes at være et godt match til den yngre seniorgruppe.

Museet kan kontaktes via oplevelsesmedarbejder Andreas, der har personlig kontakt til museet.

RADAR

Tidligere har Radar haft musikalske projekter, hvor danskere og indvandrere mødtes om musik, der var forankret i mange forskellige kulturer. I løbet er projektet tilkendegav Radar, at de gerne ville samskabe et projekt med fokus på musikalske generationsmøder. Det er derfor oplagt at udvikle et samarbejdsprojekt, hvor unge og ældre musikere eksempelvis mødes om at skabe ny musik sammen.

HAV RÅD MED PÅ RÅD

- særlig musikalsk inspiration og indsats til lokalcenterråd

En mulig løsning til at inspirere lokalcentrene og rådene til at få lyst til at åbne mere op og skabe aktiviteter til nye målgrupper kunne være at have en særlig musik inspirator tilgængelig i 2020. Inspiratoren kan eksempelvis præsenteres på rådsmedlemmernes årsmøde på Comwell, hvor denne laver et musik inspirationsoplæg til alle. Efterfølgende kan man som råd melde sig som særligt musikalsk lokalcenter, evt. via en forudgående workshop.

Herefter afholdes møde mellem inspiratoren og hele rådet, hvor rådet skal beskrive, hvad de gerne vil opnå med hvem, og i hvilken retning rådet ønsker at arbejde.

For at sikre daglig motivation, inspiration og adfærdsforandring anbefales det, at minimum to råd, gerne flere, melder sig som prøvekaniner i 2020. Disse råd sættes sammen, evt. i par, hvor man er gensidigt forpligtet til at kommunikere om processen med at nå sine mål.

Det afklares, om der skal være en fast musik tovholder på lokalcentret. Ligeledes har processen som hovedformål at inspirere rådet til at blive bevidst om, hvad de ønsker, hvordan de kan opnå det og for og med hvem.

Den musiske inspirator arbejder i løbende kontakt med rådet året ud.

BILAG

BILAG 1:

FAST TOVHOLDER PÅ MUSIK- OG KULTURINDSATSSEN

Overblik og struktur - en musisk tovholder

Som en forudsætning for at kulturindsatsen i MSO kan højnes, anbefales det, at der er et fast tovholderteam/person på musik- og kulturindsatsen med overblik og viden indenfor hele feltet, både internt i MSO og eksternt i musiklivet lokalt og nationalt.

Person frem for funktion

Det musiske miljø er drevet af networking og relationsdannelse, og i samtaler med vores samarbejdspartnere står det klart, at en god og fast samarbejdspartner fra kommunen fremmer et godt samarbejde, med stor mulighed for videreudvikling.

Idet rammer, aftaler og andre praktiske forhold er kendte ved en fast samarbejdspartner, giver dette mulighed for optimering af det faglige indhold og en udbyggelse af en fælles vision og målsætning for samarbejdet.

Dette gælder både for vores faste samarbejdspartnere, såsom Musikskolen, Aarhus Jazz Orchestra og Amatørkulturen, samt for nye samarbejdspartnere og bidragydere. Også nye frivillige bidragydere nævner et behov for en tydelig kontaktperson ved kontakt til MSO. Dette kunne eksemplificeres ved en korleder, hvis kor gerne vil give en gratis koncert på et lokalcenter. Ved en fast kontaktperson imødekommer man disse bidragydere behov for en nem og hurtig kontakt - og sikrer samtidigt deres tilknytning til MSO.

En fast tovholder på musikindsatsen i MSO er ligeledes givtig internt i MSO. Da feltet er meget stort og komplekst, opnås der over tid en ekspertise og en relationsdannelse med internt personale, som vanskeligt overleveres. Ved en fast tovholder sikres overblik i funktionen samt lettere kommunikation, vidensdeling og administration med det øvrige personale i hele MSO. Vi samler dermed viden fra forstandere, oplevelsesmedarbejdere, frivilligkonsulenter, udviklingskonsulenter, rådsmedlemmer, chefer og potentielt flere i kraft af stabilitet og en tæt relation med en enkelt person.

De musiske engangsbidragere

Der er i Aarhus mange kor og musiske hold (fx aftenskole etc.), som bliver undervist fx en gang om ugen. Disse hold/kor kunne i mange tilfælde godt være interesseret i at give en koncert på det lokale lokalcenter. Disse grupper er arrangeret af en underviser eller en korforening og kontakter ofte lokalcenteret ret sent - hvilket kolliderer med lokalcentrene, som gerne arrangerer 6-12 måneder i forvejen.

Ved at opruste en parathed for at imødekomme pludselig indfald fra ildsjæle, enten som arrangør eller indslag, skabes der grobund for et mere mangfoldigt og sprudlende kulturliv på vores lokalcentre. Der opleves ligeledes blandt vores informanter et behov for at højne bevidstheden om det gode match mellem kvalitet af musik og formålet med en given aktivitet eller arrangement.

Den musikalske tovholders ansvarsområder:

Tovholderen kan hjælpe aktivitetsmedarbejderne, oplevelsesmedarbejderne og frivilligkonsulenterne med følgende:

- Viden om musiske og kulturelle aktiviteter og tilbud (kulturhæftet)
- Udbyggelse af kulturhæftet til digital platform giver mulighed for udvikling og tilføjelser året igennem.
- Indkøring af nye aktører (materiale tilsendes, evt. sammen med et møde lokalt)
- Oplæring af eksterne aktører (indføring i målgruppe, viden om demens, viden om lokaliteter, formidle kontaktperson mv.)
- Evaluering af aktiviteter (fx med Musikskolen, AJO mv.)
- Kontakt og brobygger med eksterne aktører, videreudvikling og forbedring af aftaler (fx FO-Aarhus, Musikskolen, Kultursamarbejdet, Det Jyske Musikkonservatorium)
- Løbende kontakt og inspirator med områderne (PH + LC) ift. ønsker og behov (personlig deltagelse på møder).
- Viden og kontakt til det musiske liv i Aarhus og brobyggerfunktion til musikere og andre kulturelle samarbejdspartnere.
- Videreformidling og kulturelle tiltag bygget på kultur- og sundhedsudviklingen lokalt og nationalt.

BILAG 2:

DET GODE VÆRTSKAB PRIORITERES

Afvikling og planlægning af arrangementer på aarhusianske lokalcentre og plejehjem.

En stor del af MSO's kulturelle tilbud bygger på samarbejdsaftaler med eksterne aktører. Forud for ethvert arrangement ligger en del planlægning og forventningsafstemning foruden selve afviklingen på dagen. Dette gælder både enkeltstående arrangementer og kontinuerlige aktiviteter. Når der til et arrangement har været en tydelig kommunikation mellem aktør og vært eller brugere imellem, skabes de bedste vilkår for et optimalt arrangement.

Ved at have en intern kontrakt, som kan fungere som en huskeliste for alle, vil samarbejdet kunne glide nemmere og give mulighed for en forventningsafstemning inden arrangementet. Ligeledes vil en form for evaluering af hvert arrangement være et grundlag for fremtidige udviklingsmuligheder, sikring af relevans for borgerne etc.

Plejehjem - ved arrangementer med ekstern aktør:

- Tydelig velkomst og afsked til både borgere og aktører.
- Anerkendelse af indsats og deltagelse for både borgere og aktører.
- Vær bevidst om placering af borgere og gæster.
- Tydelig forventningsafstemning inden arrangementet og udfyldt kontrakt.
- Invitér pårørende.
- Hav planlagt internt, hvem der er tovholder etc. på arrangementet.
- Overvej, om man på plejehjemmet vil have et årshjul, man arbejder ud fra, så selv enkeltstående arrangementer bliver en del af et kendt "rul" (den årlige sommerfest, frivilligfest, julearrangement, line-dance-dag etc.)

Lokalcenter - ved arrangementer med ekstern aktør:

- Hav ligesom på plejehjemmene styr på tydelig værtsrolle og hav afholdt en forventningsafstemning inden arrangementet.
- Inden arrangementet: Overvej, om der er nye foreninger/borgere, der skal have en særlig invitation til arrangementet eller særlige nye brugere, man gerne vil have ind i huset. Brug arrangementer til at byde nye indenfor.

Stormøde

En mulig måde at sætte både aktører, rådsmedlemmer og facilitatorer/aktivitetstovholdere ind i målsætning med kulturaktiviteter er at samle alle til et stormøde, der samler alle årets kulturarrangementer. Her kan man kort sætte alle ind i visionen/strategien for, hvad vi gerne vil med de kulturelle arrangementer - fx fortælle om det store fokus på fællesskaber og ensomhedsforebyggelse. Ligeledes kan man sætte skarpt på, hvad der fremmer og hæmmer en god koncert - både for aktører og brugere. Man kan forklare om organisering, PR, opbygning af indhold osv. Stormødet vil give mulighed for generel målretning af aktivitet til brugergrupperne og samling af info.

BILAG 3:

MSO SOM EN DEL AF DEN KULTURELLE KALENDER LOKALT OG NATIONALT

At være en del af den kulturelle kalender bør for MSO både handle om at tappe ind i allerede eksisterende kulturplatforme samt at få kommunikeret kulturtilbud ud. Det kan både være Jazz Festival, Danmark Spiser Sammen, Festugen etc.

Via feltstudiet er vi blevet opmærksomme på vigtigheden af kommunikation af aktiviteter i vores lokalcentre. De lokalcentre og frivillighuse, der lykkes med en god og tydelig kommunikation af aktiviteter og events, lykkes også med at tiltrække brugere til deres aktiviteter. Særligt nye brugere har behov for en ekstra tydelig kommunikation.

Der er gode erfaringer med:

- At tappe ind i allerede eksisterende events/festivaler (opkobling til andre kulturaktørers PR, lettere rekruttering af nye brugere)
- En god onlinekalender, der løbende kan opdateres.
- Målrettede flyers og andet fysisk materiale til de borgere, der ikke bruger internettet.

Ovenstående har vist sig behjælpeligt til at give både borgere og personale bedre overblik over aktiviteter på lokalcentre og frivillighuse i MSO. Som eksempel vil hjemmeplejen gerne hurtigt og nemt kunne henvise en borger til aktiviteterne på et givent lokalcenter.

Rådene ønsker i bedre grad at kunne kommunikere ud til yngre grupper. Man kan skele til København, hvor bl.a Folkehuset Absalon (www.absaloncph.dk) er lykkedes med en online kommunikation, der tiltrækker borgere på tværs af generationer.

BILAG 4:

VIDEN OG REKRUTTERING SAMLES I ÉN PORTAL

Levende Musik i Skolen: En samlende musisk portal

MSO har indledt et samarbejde med 'Levende Musik i Skolen' for at gøre brug af deres erfaringer i at rekruttere høj kvalitet og udbyde det i en form, der er tilpasset målgruppen.

Både på plejehjem og lokalcentre er det meningsfuldt at understøtte højere musikalsk kvalitet for at arbejde ind i ensomhedsforebyggelse og fællesskabsdannelse.

Dette samarbejde kan afhjælpe MSOs udfordring med at tiltrække musikfagligt personale af høj faglighed, ved her at kunne tilbyde dem gode arbejdsforhold, mulighed for tværfaglige samarbejder og overenskomst-mæssig løn for deres arbejde. Musikerne vil i dette setup kunne byde ind med deres spidskompetencer og præferencer som svar på i forvejen opsatte rammer (af MSOs ekspertpanel).

Vi vil også forvente en større interesse fra Det Jyske Musikkonservatoriums studerende, idet de i samarbejdet med MSO under studiet får jobmuligheder i sigte.

Portalen giver tilmed mulighed for overskuelighed internt og eksternt samt synergieffekt indenfor feltet, idet man her har samlet al viden under ét organ.

BILAG 5:

OPKVALIFICERE OG FASTHOLDE PERSONALE OG FRIVILLIGE

Opkvalificering af eksterne aktører ift. plejehjem

Eftersom plejehjemsbeboere ofte er meget syge og/eller sårbare, kan man med fordel tilbyde frivillige, amatører og professionelle en kort indføring i emner som:

- Demens: Hvordan laver man et demensvenligt arrangement? Hvad kan man forvente af en dement? Musikterapeut Chris Lykkegård fra Demenscentrum Aarhus kan lave et sådant oplæg.
- Kort indføring i forskellige somatiske sygdomme. Må man eksempelvis tilbyde mad og drikke til sondebrugere etc.
- Kort indføring i en hverdag på plejehjemmet: Hvad kan man som ekstern forvente? (De ansatte har travlt, så forvent lidt stress og jag og evt. aftaler, der ikke er overholdte, selvom en forventningsafstemning har fundet sted).

Se evt. Samværds folder til nyansatte musikværter som inspiration.

Opkvalificering af eksterne aktører ift. lokalcentre

Der mistes meget socialt og fagligt potentiale på lokalcentrene, fordi formål ikke følges til dørs. Dette kan afhjælpes ved at:

- Oplære ansatte i hovedformålene ved den givne aktivitet (fx ensomhedsforebyggelse og fællesskabsdannelse).
- Sætte den ansatte ind i målgruppens særlige svagheder og behov (fx at kvinderne på et dansehold gerne skal have styrket motorik og balance samt bevægelse i led for at forebygge fald m.m.).
- Invitere til faglige møder med andre ansatte i enten samme fagteam (fx alle korledere på lokalcentrene i hele kommunen) eller fra samme distrikt (alle FO-medarbejdere i Område Vest).
- Skabe mulighed for tværfagligt samarbejde: Fx kan FO-personale inviteres til teammøder hos fys- eller ergoterapeuterne for at målrette og ensrette den faglige indsats.

BILAG 6:

UNDERSTØTTE BORGERNES BEHOV OG ØNSKER

Forskellige behov for aktiviteter på plejehjem og lokalcentre

Generelt tegner der sig et billede af, at plejehjemmene primært ønsker sig en overvægt af kontinuerlige arrangementer, da disse er gode for demente borgere og personalestaben og også kræver et minimum af administration i forhold til enkeltstående arrangementer. Borgerne på plejehjemmene egner sig mere til musikalske tiltag og 1:1-aktiviteter samt aktiviteter, der understøtter relationen mellem beboere og pårørende, fx. sommerfest. På lokalcentrene er der et blandet behov for både kontinuerlige aktiviteter samt et udbud af aktiviteter, der støtter lokalcentrene i en position som kulturaktør i lokalsamfundet.

Målgrupper

Meget af MSOs arbejde er forankret i frivillig arbejdskraft, særligt på lokalcentrene. Det har mange fordele - blandt andet involverer det civilsamfundet, skaber lokalt ejerskab over centrene og i bedste fald fungerer rådene som talerør for og eksperter i at skabe en aktivitetskalender, der afspejler det omkringliggende samfunds ønsker og behov i og med, at de selv er en del af det.

Da Aarhus Kommune ønsker at åbne lokalcentrene op og sætte kræfterne fri, er der brug for en særlig indsats til at hjælpe rådene til at åbne centrene op for andre grupperinger end dem, de selv repræsenterer. Der er et generationsskifte på vej, som kræver nye kulturtilbud.

Ved at foretage en brugerundersøgelse eller anden form for kortlægning af kulturelle ønsker og behov blandt 65-75-årige, kan MSOs kulturelle tilbud udbygges til også at omfatte disse målgrupper og dermed medvirke til at tiltrække nye borgere og åbne lokalcentrene op.

For at hjælpe lokalcentrene med at tiltrække nye målgrupper, kan man:

- Udvide kulturhæftet med kulturaktiviteter, der er relevante for både den yngre og den ældre seniorgruppe. Herunder også tænke i forskellige genrer, der kan interessere flere grupper, der endnu ikke er nået pensionsalderen. Det kan evt. være med rockmusik, popmusik, børnevenligt musik etc.
- Understøtte og hjælpe lokalcentrene og rådene med i højere grad også at bruge sociale medier og også kommunikere online til at reklamere for deres events.

BILAG 7:

REVIDERED E AFTALER MED EKSISTERENDE SAMARBEJDSPARTNERE

DET JYSKE MUSIKKONSERVATORIUM

Samarbejdsaftale og formål

MSO har gennem de seneste år haft en samarbejdsaftale med Det Jyske Musikkonservatorium, som har bygget på studenterinitiativ; i aftalen var der en pulje penge, som kunne søges af de studerende til materialer m.m.

Et samarbejde med de studerende fra konservatoriet er fra MSOs side et ønske om at tiltrække kvalificeret, nytænkende arbejdskraft til plejesektoren og udvikle på tiltag i Kultur- og Sundhedsstrategien. Der er i samarbejdet fokus på at skabe interesse for MSO-målgruppen hos de studerende og inspirere til projekter med studenterinitiativ.

Desværre har der det sidste år været meget lidt søgning og interesse fra de studerendes side, og aftalen har derfor ligget stille.

Prøvehandling i 2019 - Ankersgade Festival

Efter et ønske fra ledelsen i MSO Strategi- og Udviklingsafdeling om at sætte skub i aftalen og indlemme konservatoriet i Fut i Festugen, blev det besluttet at skabe en festival for alle studerende involverede i festugen på konservatoriet. Dette blev i processen en obligatorisk festival for alle studerende - dvs. med medvirken fra ca. 80 studerende på en heldagsfestival fra kl. 14:00 - 24:00 på Marselisborg Kultur- og Sundhedscenter (Ankersgade).

Videre tiltag

På baggrund af udført evaluering med både det involverede MSO-personale, studerende, undervisere, administration og ledelse fra Det Jyske Musikkonservatorium samt involveret teknisk personale (lydmand, teknikere fra konservatoriet m.m.) er det blevet besluttet at gentage festivalen næste år. Beskrivelse af ændringer/udbygning af festivalen specifikt foreligger hos Mathilde Tougaard Hansen, MSO.

I kølvandet på festivalen har en kandidatstuderende fra konservatoriet valgt at skrive kandidatprojekt med et prøvehandlingsforløb på 6 mdr. i generationsbrobyggende fællessang. Ved at bruge festivalen som kommunikator, forventer og håber vi på flere lignende tiltag fra studerende på Det Jyske Musikkonservatorium. Derfor forventes også en langsigtet udvikling af musikere, som har interesse og kendskab til målgruppen.

Perspektiv i fremtidige samarbejder med uddannelsesinstitutioner

Samarbejdsprojektet med Det Jyske Musikkonservatorium kunne spredes til flere uddannelsesinstitutioner som fx Aarhus Universitetet. Her kunne eksempelvis historiestuderende udfordres til at omformulere deres historiske viden til et demensvenligt format.

Et samarbejde gøres særligt muligt, hvis uddannelsesinstitutionen kan se en videre karrierevej/faglig relevans for deres studerende i samarbejdet.

SAMRÅDET FOR AMATØRKULTUREN

MSO har i en årrække samarbejdet med samrådet for amatørkulturen. Ved at støtte Amatørkulturen, støtter MSO både en masse foreninger i at understøtte, at mange deltager i meningsfulde fællesskaber samt skaber oplevelser for borgere på lokalcentre og plejehjem.

Samarbejdet bringer stor glæde, men bør formidles bedre. Derfor er der gjort en indsats for netop dette. Samrådet for amatørkulturen anmærkes desuden som en god platform for de mange civile, der henvender sig til MSO med musikalske- eller kulturelle tilbud.

AARHUS MUSIKSKOLE

MSO har gennem de seneste år haft mange forskellige ansatte som ansvarlige for samarbejdsaftalen med Aarhus Musikskole, og dette har bl.a. medvirket til uklarheder i leverance og fagligt indhold i henhold til aftalen.

Eftersom Musikskolens kerneopgave ligger i musikformidling til børn og unge i alderen 0-25 år (derefter frafalder alle tilskud til eleverne), har Musikskolen ikke fagligt erfarent personale til MSOs målgruppe. Det er derfor vigtigt, at MSO bidrager med fornøden faglig indsigt og erfaring samt bidrager som brobygger til Aarhus Musikskole for at samarbejdet kan udleve sit fulde potentiale.

Der er behov for en generel oprydning i samarbejdsaftalen. I samarbejde med Aarhus Musikskole tages dette op til midtvejsevaluering. Eftersom stort set alle plejehjem efterspørger gentagne aktiviteter, anbefaler vi at ændre Aarhus Musikskoles indsats til ugentlige tiltag fremfor enkeltstående arrangementer på plejehjemmene, da dette harmonerer dårligt med plejehjemmenes behov og øger administrationsbyrden på arrangementerne.

SYMFONIORKESTRET

Samarbejdet har ikke krævet revision, da der ikke var en formel samarbejdsaftale med Symfoniorkestret at revidere. Der er dog klart potentiale for i højere grad at samarbejde med dem.

AARHUS JAZZ ORCHESTRA

Samværd har været med på møder med Aarhus Jazz Orchestra og har været inspireret af den organisering, som orkestret lægger for dagen.

Der vil i 2020 være et særligt fokus på et musikalsk demensprojektet. Samværd finder, at demensprojektet evt. kan være en interessant prøvehandling til det fortsatte samarbejde med levende musik i skolen for at undersøge, hvordan musikere i særlig grad kan skabe kunstnerisk interessante tilbud til målgruppen.

BILAG 8:

NYE SAMARBEJDSAFTALER OG PRØVEHANDLINGER

Sangkraft Aarhus

Lokalcentrene efterspørger mere fællessang. Derfor har vi etableret et samarbejde med Sangkraft Aarhus. I deres arbejde med at certificere 'Sangglad'-daginstitutioner, og i projektet Sangfællesskaber, arbejder disse allerede med aktionslæring, og det at aktivere frivillige til på sigt at kunne facilitere fx fællessangsaktiviteter selv.

Prøvehandlingen er sat i kraft med to lokalcentre som medvirkende: Møllestien og Kristiansgården . Der vil være midtvejsevaluering til januar og slutevaluering til april med musikalsk tovholder, Mathilde, som projektleder. Vi forventer på sigt at kunne etablere flere bæredygtige sangfællesskaber med lokale frivillige som drivkraft og facilitator samt at etablere viden om, hvordan vi kan blive bedre til at understøtte selvdrevne fællesskaber.

Folkeuniversitetet

Folkeuniversitetet er en værdsat organisation for mange af de yngre seniorer. Samarbejdet er indledt, fordi det rummer muligheden for at tiltrække nogle af de målgrupper, som både lokalråd og MSO efterspørger som brugere af lokalcentrene, og deres målsætning ligger tæt op ad MSOs interesser. I samarbejdet ligger mange muligheder. Vi kan blandt andet samarbejde med dem om at få flere lokalcentre til at bruge tilbuddet om at være ekstern aktør til Folkeuniversitetets forskellige festivaler. Rammen vil her være, at lokalcentret selv arrangerer hele eventet, inklusiv fund af foredragsholder etc.

En anden mulighed kan være, at folkeuniversitetet gør brug af lokalcentrene som eventsted for deres egne foredrag og yderligere aktiviteter.

Begge ovenstående muligheder vurderes at kunne tiltrække nye brugere til lokalcentret.